

«D' esquerra o de dreta, els israelians no estem disposats a desaparéixer»

Iacov Lapid, un professor que viu a Jerusalem, parla de la situació política del seu país

Adolf BELTRAN

Iacov Lapid és un ciutadà de doble nacionalitat, argentina i israeliana. Nascut l'any 1930, és llicenciat en Ciències Polítiques i Econòmiques, ha estat director d'empresa en Argentina i vice-director del Departament d'Auditoria al Ministeri de l'Interior d'Israel. En l'actualitat, i durant el seu any sabàtic, és professor col·laborador de Dret Administratiu de la Universidad Complutense de Madrid.

La seua militància d'esquerra a l'Argentina, la seua vida i el seu treball a Israel, vinculat als sectors progressistes i al laborisme, donen una especial significació a les opinions que ha manifestat a EL

TEMPS durant una visita recent a València. El seu és un dels punts de vista que convé conèixer per fer-nos una idea del que passa avui a l'Orient Mitjà. És la visió des d'una banda, una visió militant i compromesa que tracta de ser comprensiva i dialogant en un conflicte que se'ns apareix sempre com a irresoluble.

P.-Vosté va nèixer a Argentina. Allà va viure i es va formar intel·lectualment. ¿Com va prendre la decisió de marxar a Israel? Quins van ser els motius?

R.-La meua formació humana tingué lloc als cercles progressistes de l'Argentina. Posteriorment vaig arribar a una conclusió vivencial. En un moment determinat, em vaig trobar íntimament

compromés amb el problema del «sionisme», un tema que alguns troben avui especialment agressiu. Em vaig dedicar a estudiar-lo en totes les seues manifestacions i connotacions. I vaig trobar que el sionisme, malgrat alguns aspectes criticables, negatius o reaccionaris, és un moviment d'alliberament nacional bastant popular. Se'm va plantejar aleshores un problema de doble lleialtat. I vaig decidir emigrar a Israel. Continue trobant-me lligat al país on vaig nèixer. Però sent una vinculació atàvica, per dir-ho d'alguna manera, amb tot allò que és la cultura israeliana i sefardita. Havent passat molts anys a l'Argentina, vaig decidir que en aquell moment el qui

més em necessitava era el poble d'Israel. I, com a fill d'aquest poble, em vaig incorporar al moviment sionista i me'n vaig anar a viure a Jerusalem. Precisament en la Universitat hebrea d'aquesta ciutat vaig completar els estudis en la meua especialitat: l'Administració Pública.

P.-¿Fins a quin punt és el sionisme un nacionalisme? ¿Quins elements el defineixen com a moviment?

R.-La pregunta és ben interessant. El sionisme és, en primer lloc, un moviment nacional. Té un matís nacionalista clar. Inclús, des del meu punt de vista d'ateu respectuós amb la religió, crec que planteja una de les poques religions amb un contingut nacional. Però el sionisme

és un moviment secular, laic, amb diferents corrents interns. Les característiques bàsiques que defineixen el seu nacionalisme són el retorn a la llengua i a la pàtria. I quan aquest retorn és voluntat de qui el fa, resulta enriquidor individualment i col·lectivament. La diversitat, el respecte d'allò que és cadascú, esdevé una condició necessària de la llibertat.

P.-A l'interior de l'Estat d'Israel hi ha una vertebració política i ideològica. A través dels mitjans de comunicació sabem que hi ha un govern conservador i una oposició laborista, però ¿quin és realment l'espectre de forces polítiques, socials i intel·lectuals israelianes?

R.—És evident que hi tenim una dreta i una esquerra. La dreta està al poder i, personalment, penso que això és lamentable. Israel és una democràcia, i el pluralisme hi funciona a tots els nivells. L'home té errors i, en última instància, també té encerts. Però el més important és valorar el balanç d'una gestió. A Israel, durant trenta anys, hem construït una pàtria sobre una base cooperativa, sobre un socialisme allunyat del d'aquells països d'herència feudal que el proclamen com un eslògan i tenen la KGB i una forta repressió interna. Quan realment es parla de socialisme, hauriem de parlar d'experiències com la dels *kibutz* i altres iniciatives nostres que passen per dos paràmetres: una voluntat nacional, anar a viure a la terra dels avantpassats, i una voluntat social. Hi ha dues coses en les quals sempre havia trobat difícil que el meu poble arribàs a destacar: l'agricultura i l'exèrcit. Molta de la nostra gent han passat de ser botiguers a agricultors. I avui estem a

l'avantguarda en la genètica vegetal, en la transformació de les terres desèrtiques en cultivables... Pel que fa a l'exèrcit, la necessitat té cara d'heretge. I hem hagut de ser eficaços i treballar amb rigor.

P.-¿Quina diferència hi ha a Israel en el tractament del problema nacional entre l'esquerra i la dreta?

R.—Quan parlem de dreta, parlem en gran mesura d'extremisme. Quan parlem d'esquerra, també podem parlar d'extremisme, però només en alguna mesura. Cap membre dels sectors progressistes israelians no veurà amb bons ulls que una bomba li tombe la casa o li destruesca els sembrats, això és clar. Però, en termes generals,

som una esquerra dialogant. Estem immersos en un conflicte i no ho podem negar. Quan es va crear l'Estat Palestí —jo dic Estat Palestí a Jordània, on un 70% de la població és palestina— es van produir divergències territorials. L'esquerra sempre ha pensat que aquests problemes s'han d'abordar

aquí ve el drama. No tenim interlocutor. És en aquest punt on podrien jugar un paper d'intercessió alguns Estats amics. La pau no es fa amb els amics, sinó amb els enemics. Jo, com a israelià i valorant els fets en aquest sentit, elogio Sadat, que era àrab, a pesar del seu passat i la seua formació personal. A Sadat, li va costar la vida el seu acte de pau, la seua vinguda a Jerusalem. I no precisament a mans d'israelians, sinó de maximalistes que no entenen que la comprensió i l'acord en matèria territorial poden donar-se sense necessitat de vessar sang.

P.—Tres coses, en canvi, resulten polèmiques, quan no incomprensibles, i són criticades als països europeus: aqueixa indefinició de fronteres de l'Estat d'Israel, sempre marcada per l'expansionisme, els assentaments als territoris de Cisjordània i Gaza i la repressió dels palestins. ¿Quins límits i quins criteris defineixen les fronteres i l'existència d'Israel? ¿Què passa amb els palestins?

R.—No anem a remuntarnos a les històries antigues, però hem d'analitzar algunes coses bàsiques com, per exemple, què vol dir la paraula Palestina. És important deixar clar que palestina és un terme administratiu d'origen romà. Els palestins no eren històricament ni jueus ni àrabs. Procedien de Creta i constituïen un petit poble molt independent, que mai no fou subjugat. Ni quan els romans, cap a l'any 70 després de l'era cristiana, dominaren Israel. Fou aleshores quan aquell territori s'anomenà Palestina. En aquest sentit, tan palestins foren els jueus que visqueren a Israel sota el domini romà com els mateixos palestins originals. Posteriorment, cap al segle VII, i com va passar a

la península ibèrica i a molts altres llocs, arribaren els àrabs. Abans d'aquell segle no hi havia àrabs a la terra d'Israel. Per això, seria tan absurd avui, des del punt de vista històric, que els àrabs reivindicassin Còrdova com Israel. Ara bé, des del punt de vista de la realitat fàctica, avui hi ha àrabs que viuen a Israel. I tenen uns drets que per a tota l'esquerra progressista són motiu de diàleg i reconeixement. Després de la primera guerra mundial, es desmembra l'imperi turc i es produeix l'ascens de les potències colonials que es reparteixen els territoris mitjançant els protectorats. En la zona d'influència britànica es troba una Palestina on viuen palestins jueus i palestins àrabs. En aquell moment, i pels avatars de la història, el poble d'Israel està tornant a la seua terra i retrobant-se amb els jueus que ja vivien allà. Les potències colonials definien en aquell moment el futur dels països, i en 1922 es crearen Transjordània i Palestina. El moviment que es dona a Israel pren ràpidament un sentit anticolonialista, mentre els altres territoris, amb els àrabs, mantenen una estructura feudal controlada per les potències. Després acabarien constituint també estats, com el Líban (que és un mosaic conflictiu), Síria, Irak, Egipte i altres. Els únics que no aconseguen carta d'identitat són els palestins. I es divideixen en tres grups: els qui s'integren a Jordània, els qui s'integren a Israel (avui hi viuen un milió d'àrabs) i el dels qui trien el camí del terrorisme. Aquests són els qui viuen al camp de refugiats. ¿Per què, cinquanta anys després, aquests palestins continuen condemnats a la seua situació? ¿Per què no s'han integrat? És difícil

de comprendre. La vida dels refugiats és terrible. I no té lògica que tants palestins ho continuen sent. Però, moltes vegades, estan condicionats per la política dels grans estats. I s'arriba a crear una cultura de la pobresa, un autèntica cultura del refugiat. Pel

ciar, amb qui dialogar. El Pacte Palestí afirma que la lluita armada serà exercida fins que Palestina siga alliberada. Això, de fet, implica la desaparició d'Israel. I, d'esquerra o de dreta, els israelians no estem disposats a desaparèixer.

Formen part del món occidental, però hem de veure què ens exigeix que fem. No hem de pensar bé / Francesc J. Casar

que fa als assentaments, les posicions estan dividides en Israel. La dreta és molt més ferma en la defensa de la possibilitat que les persones puguin instal·lar-se lliurement sobre unes terres que són de l'estat. L'esquerra, en canvi, té una actitud més flexible. Però tornem a trobar-nos amb la neurosi de no tenir amb qui nego-

P.-Quina és, en conseqüència, la possibilitat de pacificació de la zona?

R.-La negociació.

P.-¿Però es tracta d'una eixida real o només d'un recurs retòric?

R.-Tenim l'obligació d'imaginar solucions. Però per a això és necessari crear les condicions. I el terror no és una condició.

P.-Un dels moments

més dramàtics dels darrers anys ha estat la guerra del Líban. Per tot el món ha corregut una onada d'indignació. ¿Com s'ha viscut a Israel? ¿Quines reaccions ha suscitat en els ciutadans?

R.-S'ha viscut tristament. Nosaltres no tenim res contra aquell poble germà. No es tractava de lluitar contra els libanesos, sinó contra les bases físiques dels palestins, des d'on se'ns bombardejava sistemàticament. Arribà un moment en què la dreta governamental digué prou. Personalment no compartesc aquesta opció, perquè destruir avui les bases físiques dels palestins no elimina la possibilitat que es rearmen demà. Hi havia un acord de pau que ha quedat en paper mullat. Però s'ha de tenir en compte que tant nosaltres com els àrabs som instruments de les superpotències.

P.-En aquest sentit, ¿quin paper juguen els Estats Units en la zona?

R.-Defensen els seus interessos geogràfics. Passa allà com ací, quan es planteja si és convenient o no d'estar dins l'OTAN. Formem part del món occidental, però hem de veure què ens exigeix que fem. Ho hem de pensar bé. Les grans potències juguen amb els estats més dèbils un joc que no és gaire honest ni recomanable.

Partidari de l'establiment de relacions diplomàtiques entre els estats Espanyol i Israel, Iacov Lapid pensa que pot generar unes grans possibilitats de col·laboració mútua. Considera que aquest establiment de relacions ha de ser independent del partit que es trobe al govern en cada estat en un moment determinat. És l'opinió d'un ciutadà d'Israel que no ignora les dificultats i les distàncies que hi ha pel mig.